

Michael Rubinfeld, Marcin Wierchowski

ALTE HAJM / STARY DOM

אַלטע היים / סטאַרי דאָם

Reżyseria: Marcin Wierchowski

Premiera: 18 lutego, godz. 18.00

Duża Scena Teatru Nowego w Poznaniu

W każdym starym domu, jak warstwy farby, zapisane są kolejne rozdziały rodzinnej historii... Te, które chcemy pamiętać, i te, których lepiej nie przywoływać w rozmowach przy stole.

Fot. Monika Stolarska

ALTE HAJM / STARY DOM to komediodramat wyreżyserowany przez Marcina Wierchowskiego, doskonale znanego wielkopolskiej publiczności z pierwszego w Polsce serialu teatralnego w duchu *non fiction* – JEŻYCE STORY. POSŁUCHAJ MIASTA! – poświęconego poznańskim Jeżycom i ich mieszkańcom, a przy tym laureata licznych teatralnych nagród oraz wyróżnień za wyjątkowe autorskie spektakle i projekty artystyczne (jeden z jego najgłośniejszych spektakli – zrealizowane w krakowskim Teatrze Ludowym SEKRETNE ŻYCIE FRIEDMANNÓW – został zwycięzcą 10. edycji Festiwalu BOSKA KOMEDIA).

Scenariusz napisany przez artystę wspólnie ze znakomitym, mającym w dorobku kilka hollywoodzkich ról, kanadyjskim aktorem i producentem Michaeliem Rubenfeldem, stał się kanwą dla opowieści zapraszającej widza do świata współdzielonego przez żyjących i duchy, tętniącego opowieściami o pragnieniach i o utratkach, pełnego wielowarstwowych historii rodzinnych – tych oficjalnych i tych, które nie zawsze mamy odwagę wyciągnąć na światło dzienne...

Fot. Monika Stolarska

Punkt wyjścia wydaje się klasyczny: rodzina Dobrowolskich i Kuszów spotyka się w starym domu, w którym wychowało się kilka jej pokoleń. Okazją do tego zjazdu stają się 45. urodziny jednego z członków rodu. I jak to zwykle podczas takich imprez bywa, prędko okazuje się, że pod pozorami rodzinnej sielanki pulsują emocje, pretensje, zadawnione żale, niedopowiedziane słowa, które domagają się natychmiastowego uwolnienia... I że duchy przeszłości bynajmniej nie śpią – przeciwnie, zwabione gwarem i życiem, ustawiają się razem z całą gromadką gości do rodzinnej fotografii, wykorzystując przy tym najróżniejsze sposoby, by przypomnieć o sobie tym, którzy chcieliby zamknąć je w klatce niepamięci... Czy zjawom z przeszłości uda się w końcu dojść do głosu? Co łączy je z niespodziewanym gościem, który zawita w progi starego domu? I ze znalezionymi na strychu pamiątkami sprzed 70 lat?

Reżyseria: Marcin Wierchowski
Scenariusz: Michael Rubinfeld, Marcin Wierchowski
Scenografia i kostiumy: Magdalena Mucha
Muzyka: Marta Zalewska
Dramaturgia ruchu: Aneta Jankowska
Video: Mateusz Czuchnowski
Reżyseria światła: Szymon Kluz
Asystent reżysera: Jan Łuć
Inspicjent: Józef Piechowiak

Obsada:

Dorota Abbe
Weronika Asińska
Aneta Jankowska (gościnnie)
Maria Rybarczyk
Małgorzata Walenda
Martyna Zaremba-Maćkowska
Sebastian Grek

Paweł Hadyński
Andrzej Niemyt
Dariusz Pieróg
Dawid Ptak
Jan Romanowski
Michael Rubinfeld (gościnnie)

Fot. Monika Stolarska

HISTORIE RODZINNE – wstęp do programu spektaklu

W dokumencie STORIES WE TELL z 2012 roku Sarah Polley rozmawia z członkami swojej rodziny, odkrywając sekrety wspólnej przeszłości. Film stawia pytanie o to, czym staje się nasza tożsamość, gdy coś podważy prawdziwość naszej narracji. W jakim stopniu historie, które opowiadamy o sobie, definiują to, kim jesteśmy? I kim się stajemy, kiedy opowiadana od lat historia traci swoją ważność?

Marcin napisał do mnie w związku ze stworzonym przeze mnie we współpracy z Sarą Garton Stanley spektaklem WE KEEP COMING BACK. Uczestniczyły w nim też moja mama oraz Katka Reszke, urodzona w Polsce Żydówka, pisarka, twórczyni filmów. Projekt traktuje o podróży, którą odbyłem z mamą z Kanady do Polski w poszukiwaniu naszych korzeni. Wychowując się jako wnuk w rodzinie ocalonych z Holokaustu, otrzymałem w spadku głęboko negatywną narrację na temat Polaków i Polski: że kraj jest jednym wielkim cmentarzyskiem, a wszyscy mieszkańcy to antysemita. Kiedy zamieszkałem w Polsce, zacząłem sobie uświadamiać, jak bardzo złożona, a nierzadko również zniekształcona jest historia, którą mi opowiadano i którą przez większość życia opowiadałem sam sobie. Ze zdumieniem spotykałem ludzi, którzy zadawali wnikliwe pytania o żydowską przeszłość w ich kraju i o to, jak zagłada narodu żydowskiego wpłynęła na psychikę współczesnych Polaków.

Polska nie byłaby Polską bez swojej żydowskiej przeszłości, ale trudno nie spytać o to, czym ten kraj z wyrwaną częścią siebie jest dzisiaj, gdy z tej przeszłości pozostały ledwie szczątki? Z kolei Żydzi mieszkający poza Polską wzrastają w poczuciu braku więzi ze swoją przeszłością. Przynajmniej narrację od tych, którzy przeżyli wojnę i zbudowali wokół niej swoją tożsamość. Nasze rozmowy z Marcinem stały się próbą poskładania rozsypanych kawałków naszych doświadczeń w całość. On wychował się w Polsce, ja w Kanadzie; kiedy zaczęliśmy łączyć fakty i dzielić się własnymi perspektywami, pojawiło się dziwne odczucie – świadomość, że, choć każdy z nas odziedziczył traumę wojenną, nasze relacje są jednak zasadniczo różne. Pod wpływem konfrontacji dwóch odmiennych opowieści nasze dotychczasowe tożsamości zaczęły się rozpuszczać. Poczuliśmy ciężar oraz złożoność przeszłości i zapragnęliśmy połączyć swoje narracje we wspólną opowieść.

A więc jakie historie zaczynamy opowiadać, kiedy te, które opowiadaliśmy dotychczas, tracą swoją ważność? I w jaki sposób je opowiadamy? ALTE HAJM / STARY DOM jest naszą próbą odpowiedzi. To historia z czułością wyłonioną z zamętu. O teraźniejszości. I dla przyszłości.

Michael Rubinfeld, współautor scenariusza

Poznań, 11 stycznia 2022

Marcin Wierzchowski – rocznik 1976. Absolwent filologii angielskiej Uniwersytetu Warszawskiego oraz krakowskiego Wydziału Reżyserii Dramatu. Obecnie wykładowca łódzkiej szkoły filmowej. W 2018 roku jego SEKRETNE ŻYCIE FRIEDMANÓW zdobyło Grand Prix i główne nagrody aktorskie na Festiwalu BOSKA KOMEDIA. W 2013 roku, wspólnie z Romanem Pawłowskim, zrealizował w Teatrze Nowym w Poznaniu pierwszy dokumentalny serial teatralny JEŻYCE STORY. POSŁUCHAJ MIASTA! – opowiadający historie ludzi z poznańskiej dzielnicy Jeżyce.

Michael Rubinfeld – rocznik 1979. Kanadyjski aktor, reżyser i producent; od 5 lat – krakowianin. Jego żydowscy dziadkowie przeżyli w Polsce Holokaust i wyemigrowali za ocean. Jako aktor grał m.in. w kanadyjskiej oraz amerykańskiej premierze NASZEJ KLASY Słobodzianka; wystąpił w filmach u boku Ala Pacino, Colina Farrella, Bruce’a Willisa, Morgana Freemana, Bena Kingsleya, Drew Barrymore. W Polsce zagrał m.in. w WESELU Smarzowskiego. Jego sztuki wystawiano w Kanadzie, USA, Europie (w tym w Polsce). Wyprodukował ponad 300 spektakli w ramach SummerWorks Performance Festival w Toronto, którym przez 8 lat kierował. Stworzył CanadaHub, wielokrotnie nagradzany showcase kanadyjski na edynburskim Fringe’u. Wraz z żoną Magdą stworzyli FestivALT, organizację promującą współczesną sztukę żydowską i polską.